

LIETUVOS – KAZACHSTANO DVIŠALĖ PREKYBA

2022 m. sausio 7 d.

I. Kazachstano ekonomika ir tarptautinė prekyba

Svarbiausi Kazachstano ekonomikos sektoriai pagal sukuriama pridėtinę vertę 2019 m. buvo pramonė (30%, iš jų 12% - apdirbamoji gamyba), didmeninė ir mažmeninė prekyba, maitinimo ir apgyvendinimo veikla (19%), transporto, saugojimo ir komunikacijų veikla (11%), statyba (5,9%), žemės ūkis, medžioklė, miškininkystė, žuvininkystė (4,8%).

2020 m. Kazachstano prekių eksportas siekė 41 mlrd. EUR. Prekyba su ES rinka sudarė 39% Kazachstano prekių eksporto (į Italiją – 14%, Nyderlandus – 6,7%, Prancūziją – 4,0%), o iš ES nepriklausančių šalių 19% eksporto vertės tenka Kinijai, 10% – Rusijai ir 4,5% – Uzbekistanui.

2020 m. Kazachstano importas siekė 33 mlrd. EUR ir 16% importo vertės teko ES valstybėms narėms (iš Vokietijos – 4,7%, Italijos – 2,4%, Prancūzijos – 2,2%), o iš ES nepriklausančių šalių – 35% importo atvežama iš Rusijos, 17% – Kinijos, 13% – Korėjos.

Šaltiniai: United Nations data, ICT Trade Map.

II. Lietuvos ir Kazachstano dvišalė prekyba

1 lentelė. Prekybos tarp Lietuvos ir Kazachstano pagrindiniai rodikliai 2018-2020 m.

	2018		2019		2020	
	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta
Prekės						
Šalies dalis bendrame Lietuvos prekių eksporte	1.3 %	19	1.5 %	19	1.4 %	18
Šalies dalis lietuviškos kilmės prekių eksporte	0.2 %	47	0.2 %	46	0.2 %	44
Šalies dalis Lietuvos prekių reeksporte	3.2 %	7	3.3 %	7	3.0 %	8
Šalies dalis Lietuvos prekių importe	2.6 %	13	2.1 %	15	2.1 %	16
Paslaugos						
	2018	2019	2020			
Šalies dalis Lietuvos paslaugų eksporte	0.8 %	22	0.7 %	24	0.6 %	24
Šalies dalis Lietuvos paslaugų importe	0.4 %	35	0.3 %	37	0.3 %	35

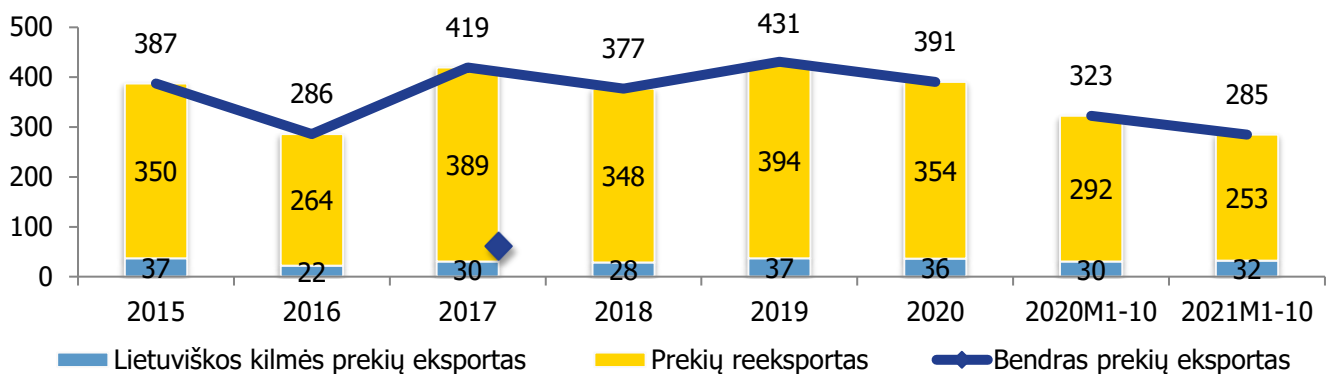
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos bankas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

III. Prekyba prekėmis

2020 m. Kazachstanas buvo 18-a didžiausia Lietuvos prekių eksporto rinka, kuriai teko 1.4% (391 mln. EUR) viso Lietuvos prekių eksporto. Beveik dešimtadalį (9.3%) Lietuvos prekių eksporto į Kazachstaną 2020 m. sudarė lietuviškos kilmės prekių eksportas, o likusią dalį (91%) – prekių reeksportas. Palyginti su 2019 m. Lietuvos prekių eksportas į Kazachstaną sumažėjo 9.3%, daugiausiai dėl pieno ir pieno produktų eksporto mažėjimo. Per 2021 m. sausio-spalio mėn. bendras Lietuvos prekių eksportas į Kazachstaną palyginti su atitinkamu 2020 m. laikotarpiu mažėjo 12% arba 38 mln. EUR.

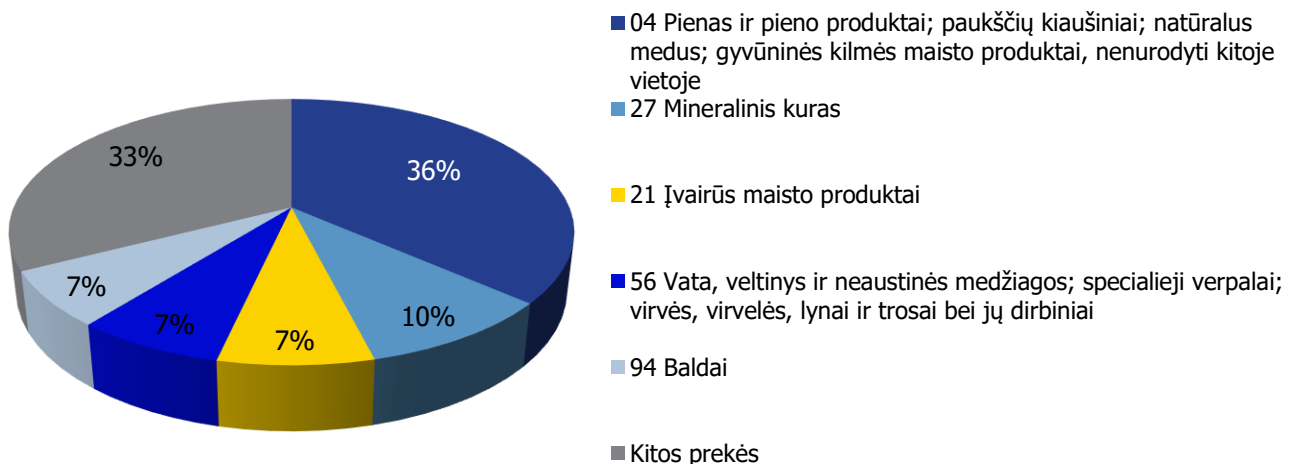
1 pav. Lietuvos prekių eksportas į Kazachstaną, 2015-2021 m. 1-10 mėn., mln. EUR

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Lietuviškos kilmės prekėms Kazachstanas 2020 m. buvo 44-a eksporto rinka, kuriai teko 0.2% (36 mln. EUR) viso lietuviškos kilmės prekių eksporto. Lietuviškos kilmės prekių į Kazachstaną eksporto struktūroje didžiausią dalį sudarė pienas ir pieno produktai – 36% arba 13 mln. EUR (8-a didžiausia eksporto rinka), mineralinis kuras – 9.6% arba 3.5 mln. EUR (26-a didžiausia eksporto rinka), įvairūs maisto produktai – 7.5% arba 2.7 mln. EUR (14-a didžiausia eksporto rinka), vata, veltinys, specialieji verpalai; virvės bei jų dirbiniai – 7.2% arba 2.6 mln. EUR (19-a didžiausia eksporto rinka), baldai – 6.7% arba 2.5 mln. EUR (34-a eksporto rinka). Palyginti su 2019 m. lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė į Kazachstaną sumažėjo 0.9% arba 328 tūkst. EUR. Labiausiai mažėjimą lėmė pienas ir pieno produktai. Per 2021 m. sausio-spalio mėn. lietuviškos kilmės prekių eksportas į Kazachstaną, palyginti su atitinkamu 2020 m. laikotarpiu, didėjo 5.8% arba 1.8 mln. EUR.

2 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto į Kazachstaną struktūra 2020 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

2020 m. Kazachstanas buvo 16-a didžiausia Lietuvos prekių importo rinka ir jai teko 2.1% (600 mln. EUR) viso Lietuvos prekių importo. Iš Kazachstano 2020 m. daugiausia importuota mineralinio kuro – 97% arba 580 mln. EUR (2-a didžiausia importo rinka), žuvų ir vėžiagyvių – 1.1% arba 6.7 mln. EUR (14-a didžiausia importo rinka), medvilnės – 0.5% arba 3.2 mln. EUR (5-a didžiausia importo rinka), geležies ir plieno (juodųjų metalų) – 0.5% arba 3.2 mln. EUR (20-a didžiausia importo rinka). Palyginti su 2019 m., prekių importas iš Kazachstano sumažėjo 12%.

3 pav. Lietuvos importo iš Kazachstano struktūra 2020 m.

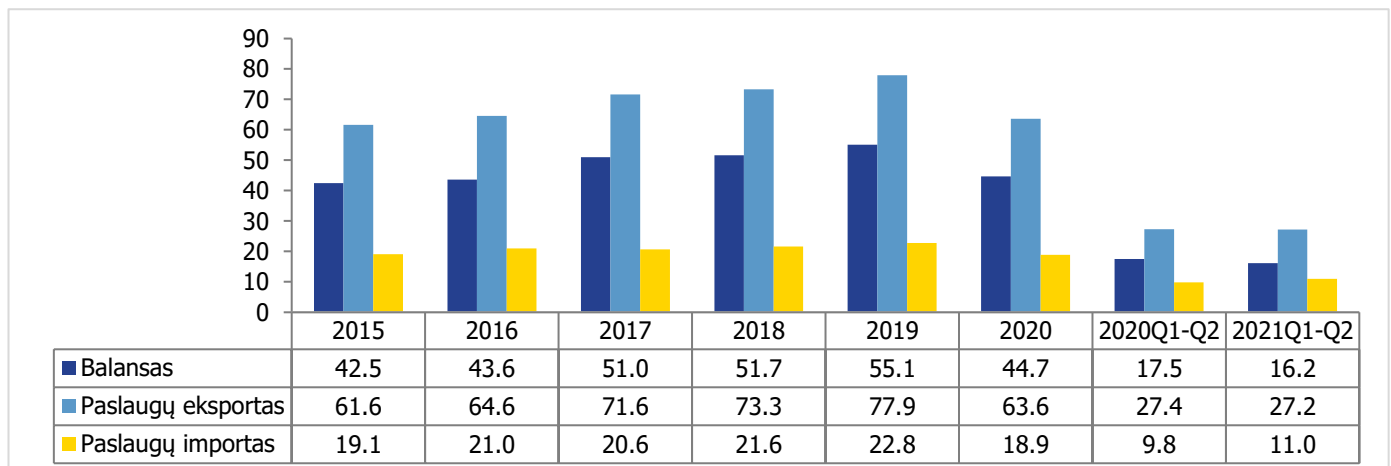

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

IV. Prekyba paslaugomis

2020 m. Kazachstanas buvo 24-a didžiausia Lietuvos paslaugų eksporto rinka, kuriai teko 0.6% (64 mln. EUR) viso Lietuvos paslaugų eksporto. Paslaugų importas iš Kazachstano siekė 19 mln. EUR, tai sudarė 0.3% viso Lietuvos paslaugų importo 2020 m., o Kazachstanas buvo 35-a tiekėja paslaugų importuotojams Lietuvoje.

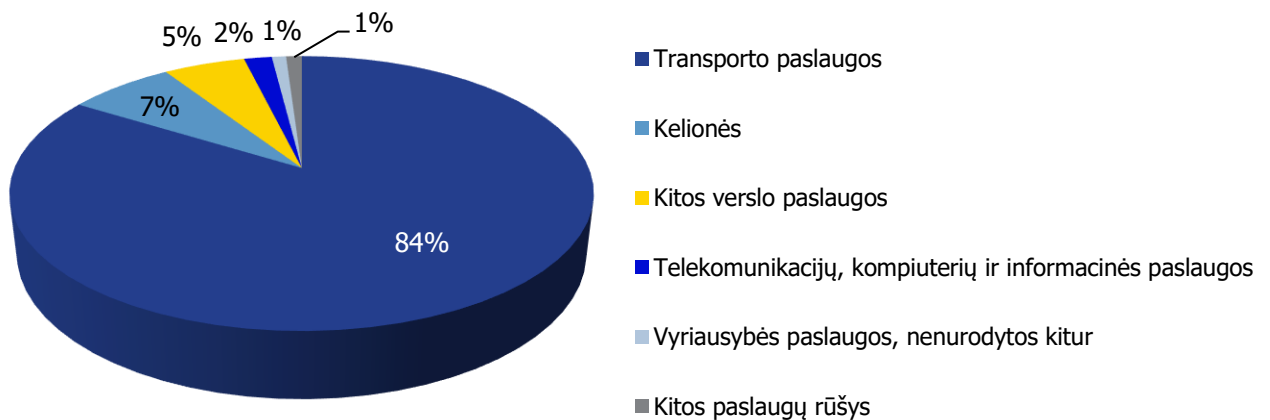
4 pav. Lietuvos ir Kazachstano užsienio prekyba (paslaugos) 2015-2021 m. I-II ketv., mln. EUR

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2020 m. iš Lietuvos į Kazachstaną daugiausia buvo eksportuota transporto paslaugų – 84% arba 53 mln. EUR (20-a didžiausia eksporto rinka), kelionių – 7% arba 4.5 mln. EUR (20-a didžiausia eksporto rinka), kitų verslo paslaugų – 5.4% arba 3.4 mln. EUR (34-a eksporto rinka), telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 1.8% arba 1.2 mln. EUR (43-a eksporto rinka), vyriausybės paslaugų, nenurodytų kitur – 0.9% arba 0.6 tūkst. EUR (12-a didžiausia eksporto rinka). Per 2020 m. Lietuvos paslaugų eksporto vertė į Kazachstano rinką sumažėjo 18% iki 64 mln. EUR. Per 2021 m. I pusm. Lietuvos paslaugų eksportas į Kazachstaną, palyginti su atitinkamu 2020 m. laikotarpiu, mažėjo 0.7% arba 200 tūkst. EUR.

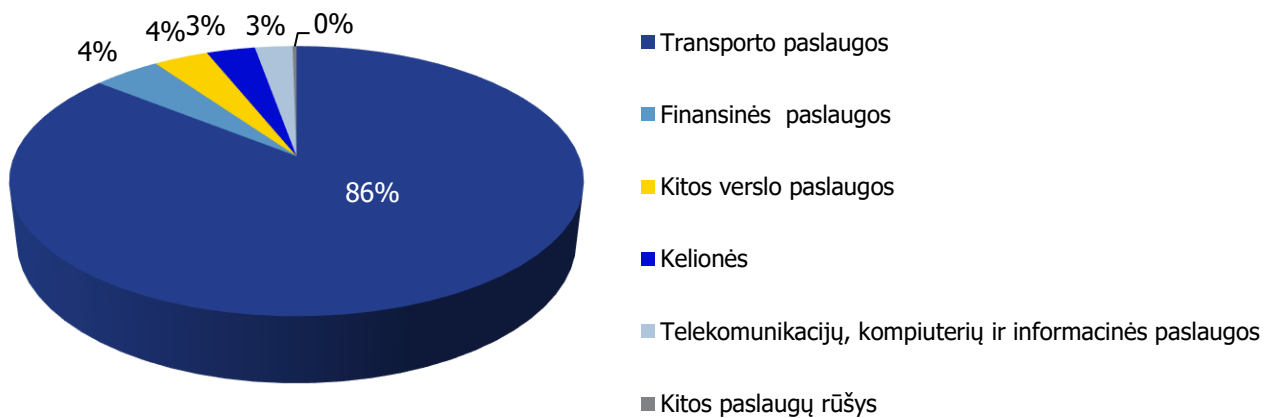
5 pav. Paslaugų eksporto iš Lietuvos į Kazachstaną struktūra 2020 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2020 m. iš Kazachstano į Lietuvą daugiausiai buvo importuota transporto paslaugų – 86% arba 16 mln. EUR (29-a didžiausia importo tiekėja), finansinių paslaugų – 4.5% arba 850 tūkst. EUR (16-a didžiausia importo tiekėja), kitų verslo paslaugų – 3.7% arba 700 tūkst. EUR (48-a importo tiekėja), kelionių – 3.3% arba 620 tūkst. EUR (33-a importo tiekėja), telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 2.5% arba 480 tūkst. EUR (41-a importo tiekėja). Per 2020 m. paslaugų importo vertė iš Kazachstano sumažėjo 17% iki 19 mln. EUR. Per 2021 m. I pusm. paslaugų importas iš Kazachstano palyginti su atitinkamu 2020 m. laikotarpiu didėjo 12% arba 1.2 mln. EUR.

6 pav. Lietuvos paslaugų importo iš Kazachstano struktūra 2020 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

V. PERSPEKTYVŪS SEKTORIAI

Eksporto galimybių vertinimo modeliu (EGVM)¹ nustatyta apie 465 prekių grupių (6 ženklų kombinuotosios nomenklatūros lygiu), turinčių geriausias galimybes lietuviškos kilmės prekių eksportui į Kazachstano rinką. Perspektyviausi sektoriai lietuviškos kilmės prekių eksportui į Kazachstaną yra šie: mašinos ir įrenginiai, tekstilės gaminiai, maisto produktai bei metalo gaminiai.

2 lentelė. Didžiausią eksporto potencialą Kazachstano rinkoje turintys Lietuvos sektoriai pagal EGVM.

Pramonės šaka (pagal EVRK 2 red.)	Potencialios eksporto galimybės
IŠ VISO	465
Niekur kitur nepriskirtų mašinų ir įrangos gamyba	65
Tekstilės gaminių gamyba	43
Maisto produktų gamyba	42
Metalo gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyba	37
Drabužių siuvimas (gamyba)	35
Chemikalų ir chemijos produktų gamyba	31
Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba	30
Elektros įrangos gamyba	26
Kita gamyba	24
Guminių ir plastikinių gaminių gamyba	23
Kitos	109

Šaltinis: UN Comtrade, Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

¹ Eksporto galimybių vertinimo modelis (EGVM) naudojamas perspektyvių eksporto galimybių identifikacijai. Modelis atsižvelgia į atskleistąjį santykinį pranašumą (produktus, kuriuose Lietuva turi santykinį pranašumą eksporto rinkose), nagrinėjamo produkto trumpalaikį ir ilgalaikį importo vertės augimą, importo rinkos dydį, rinkos koncentracijos laipsnį (kuo indeksas mažesnis, tuo lengvesnis produkto įvedimas į rinką) ir importo muitus.